

108120

ERDÉLY

HONISMERTETŐ FOLYÓIRAT

Az Erdélyi Kárpát Egyesület hivatalos értesítője

MÁTYÁS KIRÁLY EMLÉKÉV

Főszerkesztő és felelős kiadó: Dr. BALOGH ERNŐ
Laptulajdonos: ERDÉLYI KÁRPÁT EGYESÜLET

XL. ÉVFOLYAM

1948. 6. SZ. (360)

Erdély

T A R T A L O M

Polgárdy Géza: Országépítés. — Dr. Gyulai Zoltán: Pillantás a Hortobágyra. — Miklós Lajos: Bajtársi szellem a hegyekben. — B. I.: Turára. — B. I.: Régi túranaplókból... — Hírek. — Kirándulások. — A címlap [Koválszky Károly felvétele.

Az „Erdély“ előfizetési ára egész évre 6 pengő. Tagoknak 5 pengő. — Tagsági díj évi 6 P. — Az előfizetési díjak befizethetők az EKE 72.478. számú csekkszám-láján és a központi irodában Kolozsvár, Jókai-utca 2., II. emelet. — Hivatalos órák: d. e. 9—1-ig, d. u. 5—8-ig. Telefon 36-37.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület központjának és vidéki osztályainak levelezési címei.

Központ: *Kolozsvár, Jókai-utca 2., II. emelet. Telefon 36-37.*

Besztercei osztály: *Beke Ödön, Beszterce, Radnai kapu u. 1/a.*

Csikszéki osztály: *Székely Géza, Csíkszereda, OMIH.*

Dési »Cibles« osztály: *Knizsek Károly, Dés. Villamosművek.*

Háromszéki osztály: *Dr. Dobay Béla Sepsiszentgyörgy.*

Marosszéki osztály: *EKE marosszéki osztálya, Kazinczy-u. 13., Marosvásárhely.*

Nagybányai „Gutin“ osztály: *Tréger Lajos, Nagybánya, Fürdőtelep.*

Oradnai osztály: *vitész Solthy László, Oradna.*

Révi »Zichy« osztály: *Dr. Kulcsár András ref. lelkesz, Rév.*

Udvarhelyi osztály: *Zárug András, kereskedő, Székelyudvarhely.*

Zilahai »Meszes« osztály: *Seress Miklós, Zilah, Király-u. 23.*

ERDÉLY

ORSZÁGÉPÍTÉS

Irtta: Polgárdy Géza

A természettől messzekerült ember öntudatra ébredése megdöbbentő volt; addig hajszolta az ú. n. kulturált életforma legfurfangosabb mód-szereit, amíg a teljes megcsömörlés után nem maradt más hátra, mint szerényen visszafordítani a könnyelműen elhagyott természethez. De míg ezt az utat megtette, hosszú időnek kellett eltelnie s a technika ezernyi vívmányától édes bódulatba szenderült ember felébredése nem volt mentes a megrázkódtatástól. Előbb csak arra irányult minden gondja az embernek, hogy mi módon tudjon tökéletesebben elszakadni a természettől s hogy ez mennyire sikerült, azt a régi írások bizonyítják a legjobban. Örültek nézték hosszú évtizedeken át, aki a hallgatag nagy hegyek világába merészkedett s a kisebb hegységek felkeresése is futótűzként terjedő szenzáció volt. Megtagadták a természet s lázas igyekezettel próbálták elfeledni, hogy az évről-évre megújuló természet önmagától kínálkozó energiaforrás az ember részére.

Amikor azután már annyira eltávolodott az ember a természettől, hogy az úgyszólván minden vonalon gépesített élet már a lelkeket is kegyetlenül örölni kezdte, akkor a természetes ösztön rávezette az embert a legkézenfekvőbb menekülési útra s Rousseau hatása alatt szerte a világon nagy üdvrivalgás fogadta az új jelszót: vissza a természethez!

Felfedezte az ember a természetet s hallatlan diadalnak tekintette ezt. Az újszerűség varázsa olyan nagy volt, hogy észre sem vették az ember ösztönszerű vonzódását a természet örök energiaforrásai felé. Pedig az embernek ez a természethez való visszatérése volt a természetes s a városi életnek a kövek s füst és korom közé kényszerített városi életnek természetes visszahatása volt az ember lelke mélyén mindig is ott szunnyadó vágyak a kitörése.

Ez a természethez való visszatérés azonban teljesen egyéni volt s az emberek egyrésze sportnak, másrésze pedig kedvtelésnek tekintette. Kiadták ugyan a jelszót, hogy térjünk vissza a természethez és a természethez való visszatérés előnyeinek a dús ecsetelésében semmi hiány nem mutatkozott. Széplelkek minden alkalmat megragadtak, hogy riasztó színekben fessék le a városi élet hátrányait s ugyanakkor a természet

felkeresésének az előnyeit csillogtassák meg. Voltak, akik elhitték s voltak, akik csak egy kézlegyintés erejéig foglalkoztak a kérdéssel s mentek tovább a maguk útján s éltek elpuhult életüket a körengetegek között s korcsmák füsttől elhomályosult ablakai mögött...

Az ember azonban tagadhatatlanul megérezte a természet szükségességét s a később kifejlődött hétvégi üdülés és pihenés a természethez való visszatérés eredménye volt. De bármilyen ugrásszerűen is fejlődött a hétvégi pihenés intézménye, az mindig csak az egyénre bízott kedvtelés maradt. Felkeresték a hegyeket s az erdőket az emberek, de ezt mindig az emberek egyéni tetszésére bízták. Senki nem kívánt többet, mint a természet felkeresését, anélkül, hogy annak mélyebb, vagy a nemzetre is hatással bíró értelmével tüzetesebben foglalkoztak volna. A túrázásban kimerült természettel kapcsolatos tevékenység s a rengeteg ismertető cikk csak feltárta az ország egyes részeit, a sok ismeretetés, hangzatos leírás csak felkeltette az érdeklődést s a kalauzok csak megkönnyítették a hegyvidékek felkeresését. A turistáság nevelő értékeit azonban az utóbbi időkben rendszeresített vezetőképző tanfolyamok vetették a mai formában és értelemben felszínre, amikor is kitűnt, hogy a túrázás végeredményben nemcsak annyi, hogy egyik helységből a másikig lohol az ember, hanem közben kapcsolatba kerül a földrajzzal, földtannal, növényekkel, időjárás viszonyokkal, egyes vidékek különleges népviseleteivel, szokásaival, nem is beszélve arról, hogy a térképoltás és tájékozódás honvédelmi szempontból milyen értéket jelent nemcsak az egyén, de a közösség szempontjából is. Nem történt semmi megrázkódtatás, csak kinyíltak kissé a szemek s sokan megtanulták azt, hogy nemcsak végig kell szaladni az útvonalon, hanem közben nyitott szemmel látni is lehet.

És ezzel már hatalmas lépést tett a turistáság a nemzetnevelés terén s csak az volna kívánatos, hogy ezeket a turistavezetőképző tanfolyamokat minél többen látogatnák — még akkor is, ha nem kifejezetten vizsgázási szándékkal teszik azt.

Újabb lépést jelentett a terepgyakorlatok rendszeresítése s ezzel akárhogyan is nézzük a dolgokat: a turistáság kilépett régi rezervált-ságából és olyan fejlődési útra lépett, mely nem is olyan régen még elképzelhetetlen lett volna.

A turistáságra az ország szellemi újjáépítése terén nagy feladatok várnak, hiszen az öntudatos turistáskodás magasan felette áll a mélyebb értelem nélküli alkalmi kószálásnak. És amikor a legjobb úton haladunk, hogy az országépítés terén reánkvaró feladatokat közös munkával meg is oldjuk és a turistáságot teljes egészében kiemelve az egyszerű üdülő séták világából, teljes egészében a nemzetnevelés szolgálatába állítsuk; amikor mindezek elősegítése minden magyar turista elsőrendű kötelessége, lehetetlen nem gondolni Tavasz Sándor dr. egyik klasszikus megállapítására, amely szerint: „A magyar természetjáró tudatából egy pillanatra sem szabad kiesnie annak, hogy ő nem magános csatangoló, hanem egy nemzeti közösségnek a tagja.“

Igen, a magyar természetjáró valóban nem magános csatangoló, hanem a közösségi munkában részt kérve, a magyarság jövőjének egyik csendes, de ernyedetlen szorgalmú munkása...

Pillantás a Hortobágyra*

Kolozsvár turista közönségének nehéz a Hortobágyról beszélni, mert a hegyeket járó ember a síkvidéki tájat kevésbé szereti. A síkság nem oly változatos és izommunka kifejtésére is kevesebb alkalmat nyújt. A tapasztalat szerint azonban a síkvidéki tájat is ép úgy meg lehet kedvelni, mint a felföldet az ő változatosságával. Hogy valójában miben áll az alapja egy bizonyos tájtípus szeretetének, tudomásom szerint a pszichológusok még nem állapították meg. Így tehát csak sejtésekre vagyunk

A Hortobágy.

(Dr. Gyulai Z. felv.)

utalva. Még a hegyvidéki turisták sem teljesen egy ízlésűek. Vannak, akik csak a nagy, sziklás, ú. n. alpesi vidékeket szeretik, és vannak kedvelői az úgynevezett középhegyeknek.

Erdélyi embereknek külön kell hangsúlyozni, hogy az alföldi sík vidék általában és a Hortobágy: az két különböző táj. Az alföldről már a vonatból kinézve fogalmat szerez magának az ember. Mindjárt feltűnik az első utazásnál, hogy az ember nem lát olyan messzire, mint gondolná Petőfi versei után. A kilátást mindenfelé elzárják a szétszórt tanyák és a tanyák körül lévő fák. Bármerre néz az ember, az a kép tárul az ember elé Szegedtől fel egészen Tokajig. Ha az ember azonban megszokja ezt a monoton képet, akkor kezdi észrevenni, hogy ennek is van vonzó ereje, valami másféle, szavakkal nehezen kifejezhető hangulata és valami varázsa, ami az embert vonzza, hogy órákig el képes nézni.

* Az E. K. E.-ben 1942 március 17-én tartott vetítettképes előadás vázlata.

Talán nemcsak a változatosság ragadja meg az embert, hanem valami egyéb is. Talán valami olyanféle, amit a modern földrajzi tudomány táj, tájjelleg szóval tudományosan is megfogható komplexumnak fedezett fel. Az irodalom és a festészet talán eléggé dokumentálja is, hogy az alföldi táj és az emberi lélek között is lehet mélyebb kapcsolat, és a pontos pszichológiai vizsgálat meg is állapíthatná, hogy mik az elemei ennek.

Ha ilyen gondolatokkal foglalkozunk, feltétlen segítségünkre lesz, ha pár pillantást vetünk a Hortobágyra. Csak a térkép után ítélve gondolja az ember, hogy ez is olyan síkság, mint az Alföld; a turista és a Hortobágy ismerője azonban tudja, hogy ez két külön világ. A Hortobágyon lesz nekünk egészen tudatos, hogy mi a síkság. Talán itt lesz egészen tudatos, hogy a térhatás alkotja a tájszemlélődés első elemét. A Hortobágyon ez a térhatás hihetetlenül egyszerű, de éppen e miatt elemi erővel hat. Ennek a térnek az elemei egy sík, a föld, amin állunk, ami annyira geometriai sík, hogy szinte úgy érezzük, hogy elcsúszunk rajta. Ameddig a szem ellát, ezt a geometriai síkot látjuk magunk előtt; de nem is magunk előtt, hanem magunk körül. Bármerre fordulunk, ugyanaz a végtelenbe nyúló kép.

A nagy sík felett egy, nagy félgömb, a nagy égbolt. Ha az ember alpesi tájon gyakran úgy érzi, hogy az égbenyúló sziklák egy szűk helyre zárják be, ezzel ellentétben az ember itt érzi először a tér végtelenségét. A térnek ezt a végtelenségét magas sziklacsúcsokon is lehet érezni, amikor az ember a messzinyúló hegyek hullámai felett érzi magát, de itt a tér végtelenségének érzése szédítő is. A Hortobágyon a szédítő érzés el-esik, de helyette egy másik érzés ötlük fel, nevezetesen: az ember nagy-nak érzi magát. Egy embermagasságnyi magasság már erősen kimagaslik a föld végtelenbe tűnő síkjából és ez talán nemcsak megnyugtat, hanem bizonyos emelkedett lelki hangulatot is teremt.

Ha az ég akár tiszta, akár felhős vagy csillagos, mindig óriási méretű. A hortobágyi csillagos ég egy külön fejezet, aminek talán egyszer festője és költője is akad. A Hortobágy annyira nincs még beépítve és annyira nincs fásítva, hogy ennek az egyszerű, óriási, szinte geometriai egyszerűségét még nem zavarják meg azok a messziben elszórt pászortanyák és egy pár facsoport, ami ott található. A facsoportok újabb eredményei egy szívós birkózásnak, hogy a Hortobágy szíkes talaját befásítsák, legalább is foltokban, hogy a nagy napsütésben állatoknak valami védelmet is nyújtsanak a tűző nap ellen. Tehát az emberi alkotások olyan gyérek még a Hortobágyon, hogy a táj őseredeti, minden emberi beavatkozástól mentes jellegét még nem zavarják meg. Az ember tehát úgy érzi magát, mint valahol messze, minden emberi élettől és minden emberi harctól mentes helyen.

Ilyen térhatások alatt azonban bármilyen irányba is haladunk előre, hirtelen megváltozik a kép. Sajátossága a Hortobágnak, hogy szinte pillanatok alatt előttünk van egy gulya vagy ménes. A semmiségből hatalmas állatok tűnnek fel előttünk, csendes, világtól elvonatkoztatott nyugodtsággal legelve. Ez a nyugodt kép azonban hihetetlen vitalitás érzetét kelti a látogatóban.

Azt hiszem, hogy ezek a bikák a világ legszebb állatfajtaíhoz tartoznak. Azonban nemcsak a fehér bikák ilyen méltóságosan szépek; ép oly szépek a fehér gulyák tehnei is. Egyik legszebb képe a hortobágyi láto-

Rizsültetvény a Hortobágyon.

(Dr. Gyulai Z. felv.)

gatásnak, amikor váratlanul egy gulya mellé érkezünk és a tehének felemelik fejüket, mindeniken gyönyörű lantalakú szarvak és érdeklődve néznek szép, okos szemekkel az idegenre. A fehér tehén tekintete nem együgyű, abban szépség van és itt megérti az ember, hogy a régi görögök boópis Athénéről beszéltek. Valami isteni jóság és kedélyes nyugalom van ezekben a szemekben. Sajnos, a filmrendezők még nem jutottak oda, hogy a természet ilyen ősi szépségeit minden áporodott szerelmi kulimásztól mentesen filmre vigyék.

De alig megyünk tovább pár percre, már eltűnik a gulya és újra a semmiségben vagyunk. Aztán hirtelen előttünk van egy ménes. Messziről csak mint vékony fekete vonal jelentkezik és mire meggondoljuk, hogy mi is ez, már előttünk vannak a ragyogó szőrű, prüszkölő lovak. Természetesen a nap minden szakában más és más képet látunk, amelyek mind igen érdekesek. Így igen érdekes látvány egy lóitatás. Ha az ember egyszer látja azt a munkát, amit két-három bojtárlegény végez, amíg

párszáz lónak a gémeskútból vizet húz, akkor látja, hogy ez a pásztor-élet nem henyélés. Egymásután tódulnak a vályukhoz a lovak, de abban is van valami méltóságos nyugalom, pedig látható, hogy a nagy hőség milyen tikkasztó szomjúságot tud kelteni. A juhcsordák látása hasonlóan kedves. Itt különösen szépen, festőien hat egy ősi magyar juhnyáj csavart szarvaival.

A kép azonban minden napszakban más és más az időjárás változásaival is. Esőben turistáskodni sehol sem kellemes. Ha azonban az ember kénytelen egyszer sűrűn szakadó esőben nagyobb útat megtenni a pusztában, veszi észre, hogy a puszta képe ekkor is gigantikus. A minden irányban egyforma szürke levegőtér, az egyenletesen zümmögő zenéje a cseppeknek olyan élmény, amit mindig szívesen visszakívánunk, mihelyt megszáradtunk.

Újabbban a Hortobágy képe gazdagodott egy vízitájjal. A Hortobágy folyót nagy területen felduzzasztották öntözési célokra. A tó szélét benőtté a sás és nád, és eleven madárélet telepedett meg rajta. A töltések mögött az ember leülhet és közléről figyelheti meg a vékony nád szegegyén túl a vadkacsák, szárcsák életét. A kacsák úgy hápognak, mint egy baromfi udvaron. Ha azonban hirtelen egy tisztáshoz jutunk, ezrével száll a levegőbe a vizimadár.

Mint különösen érdekes és megkapó napszakot említem meg a naplementét a Hortobágyon. Ha ilyenkor indulunk neki a pusztának, még mélyebben érezzük magunkat elsüllyedni az ős végtelenben. A nagy fény elhalványul, fokozatosan elsötétül és a kép csak két színből áll: a föld átszürkül a feketébe és ennek vonala felett az alig kékesszürke égboltba. Az embernek nincsen kedve megállani, olyan megkapó a hangulat. A levegő lehül és a csendben néha egészen messziről egy-egy emberi vagy állati hang ér el, jelezve, hogy a puszta él.

A Hortobágyon vasútvonal visz keresztül. Közepén kényelmes szálloda: az ősi építésű nagy hortobágyi csárda, modern szállodai berendezéssel és izléses éttermekekkel. A csárda két szobája, mint Hortobágy-múzeum van berendezve; a kertben szelídített vadlibák, kacsák, gólyák és gémek tipegnek, sétálgatnak. Idegenforgalma nagy. A Hortobágy nyugati felén halastavak vannak, amelyek a Tiszából kapják a vizet. A vízduzzasztó mellett rizstermeléssel próbálkoznak. Vannak törekvések, hogy a Hortobágyot egészen mezőgazdálkodás céljaira hasznosítsák, ami jövedelmezőbb volna állítólag, mint a legeltetés. Végtelen kár volna ez a modernizálás, hiszen a Hortobágy a mai ősiségében tájképileg olyan helye Magyarországnak, amely valójában megérdemli, hogy Nyugat-európából is látogassák, ami legutóbb igen eleven is volt.

Dr. Gyulai Zoltán

Bajtársi szellem a hegyekben

Egyik hétvégi barangolásom közben, mikor is a határszéli bükkösben baktatunk egy régi hegyjáró társammal — aki úgy mellékesen szintén a színes fényképezés vizein evez — a növényzet első tavaszi hírnökeit igyekeztünk megörökíteni. E nagy igyekezet közben hol hasonfekve, hol meg térdelve — amint az már a közeli virágfelvételeknél történni szokott — iparkodtunk a felvétel tárgyát képező virágot a lehető leghűbben lefényképezni. Egyszerre csak társam a fényképezés legdöntőbb pillanatában a következő kérdést szegezte nekem.

— Van tudomásod arról, hogy hogyan járt három kolozsvári síző a radnai havasokban, ahová március közepén színi mentek?

Mondom neki, hogy nem hallottam az egész ügyről semmit. Erre ő elmeséli röviden az alábbi kis históriát.

Egy kolozsvári fiatal ügyvéd s két társa, akik közül az egyik főiskolás sí-körökben jóhangzású névnek örvend, március közepén egy több napos síturára ment a radnai havasokba. Támaspontul az 1520 m.-es magasság alatti kis házat szemelték ki, amely házat ott valami „Blockház“ néven emlegetnek, s melynek kulcsa a borbereki állami üdülőtelep gondnoknőjénél szerezhető meg.

Elég az hozzá, felcihelődnek a gerincre, azonban a házban már egy másik hét tagból álló társaság üttött tanyát. Piros ballonkabátok, csíkos pizsamák, itókáért meg miégyéért a fürdőtelepig kiépített futárszolgálat s mindeme külsőségeknek megfelelő olyan magatartás fogadja őket, hogy kényszerülnek két éjszakát a teljesen üres, kályhát és ablakot nélküli S. K. V. menedékházban tölteni. Végül is a hideg lekényszeríti őket onnan, mert végtére is megfagyni éppen nem akarnak. — Eddig szólt a történet.

— Remélem, hogy hegyászói beállítottságodnak megfelelő esetet hallottál most tőlem? — kérdezte társam.

Őszintén megvallva, a hallottaktól valami különösebben elragadtatva nem voltam, s válaszképpen fejtegetni kezdtem, hogy így van ez már minden olyan szép és jó dologgal a világon, melybe a tömeg belekapott. Egyszerűen elposványosodik. Körütnet ez már, mely a hegyekbe is rég behúrcolta bacillusait. Azonban természetes, hogy minden jóérzésű hegyjáró ember csak megbélyegezni tudja az efféle visszataszító magatartást, amely a mai sorsdöntő időkben még lenn a városokban — az emberiség eme modern kőbabilonjaiban — is megvetendő dolog. Hát még künn a természetben, s különösképpen a hegyekben! Ott, ahol a Teremtő kezevonását léptenyomon felismerhetjük a dolgok csodálatos, összefüggő elrendezésében, a kis virágtól az óriás szikladómokig.

Louis Trenker a „Meine Berge“ című szép könyvében a következőket mondja: „A hegymászás értéke a természet átélésében van és pedig ott, ahol az a sziklából és jégből az ő nagy szimbólumát, a hegyet alkotta meg.

S való igazolása a mély kapcsolatnak az, ha egy ember, aki a hegyekkel küzdött, a rónaság némely hétköznapi órájában a saját hegyeire gondol vissza. Mert minden gazdagságnak és szépségnek a saját szíveinkből kell kiindulnia és a saját lelkünkben kell gyökereznie.

A küzdő a hegyiveszélyek sokaságában találja meg a győzelmet, a szemlélődő a vonalakban és színekben a harmóniát, a fáradt pedig a derült nyugalmat.“

De beszél ez a könyv arról a valamiről is, amit különösképpen a hegyek tanítanak és amiről a béke nyugalmas éveiben nem sok szó esik, amit azonban nekünk hegyjáró embereknek, mindennek elébe kell helyeznünk, a bajtársi érzésről.

Ma, amikor olyan háború dúl, hogy vérzivatarában naponként derék férfiak ezrei felett üli orgiáit a halál, ebben a kérdésben is a háborúé a döntő szó. Mert a háború a bajtársi szellem legmagasabb iskolája, sőt több is ennél. A háború a bajtársi szellem valóra váltása, beteljesedése, amikor hős férfiak egymásért a legnagyobb áldozatot is vállalva, készek minden pillanatban feláldozni magát az életet.

A bajtársi szellem éltető eleme tehát a közös veszély érzete. Már pedig tagadhatatlan az, hogy a hegymászás, különösképpen az alpinizmus, de a mi középhegységünkben a téli síturák is, nagyon sok veszély elé állítják a hegymászót. Elég ha tudjuk, hogy vannak elemi és személyi veszélyek. Előbbiekhez tartoznak a hó és kőgörgeteg, köd, rossz időjárás s a fagyveszély, utóbbiakhoz pedig rendszerint és legfőképpen saját erőink túlértékelése.

Röviden ennyiből is láthatjuk, hogy e veszélyek nagyok és számosak, s leküzdésük sokkal könnyebb, ha kedves hegyeinket derék bajtársak oldalán keressük fel. S az csak nyilvánvaló, hogy veszély esetén a bajtársat elhagyni a legnagyobb becsatlenség a világon.

A hegyvel való küzdelemben megfáradt hegymászók legerősebb támaszpontjai a menedékházak. S a menedékházakban, ha nincs is kiírva ajtajuk felett, a fáradt vándort „Isten hozott“ fogadja. Ezért a menedékházak minden hegyjáró embert egyforma szívességgel fogadnak, de mintegy elvárják az illetőtől, hogy ők is a legnagyobb megértéssel és szeretettel viseltessenek egymás iránt, s főképpen a gyengébbek iránt.

Minden idegen, aki a hegyjárásban maradandó értéket keres, csakúgy mint mi, bajtársunk. S kétszeresen bajtársunk akkor, ha bármiben is szükségét lát. Ezért ha fedél nem jutna számára, osszuk meg fekhelyünket vele, s ne hagyjuk őt kimenni a fagyos éjszakába csak azért, hogy mi tovább kényelmeskedhessünk.

Azért kiváló iskolája tehát a hegyjárás is a bajtársiasságnak, mert az egyéntől mindig önzetlenséget és áldozatot követel, sokszor meg éppen súlyosat és nagyot.

Minden iskolának vannak azonban jó és rossz tanulói. Piros ballonkabát és társai ezúttal megbuktak. Ismételni a hegyek iskolájában is lehet, de ilyen mentálitással felsőbb osztályba lépni szerintem nem lehetséges.

Ezzel a magam részéről befejezettnek nyilvánítottam a dolgot. Felvetődött ugyan még a kérdés, hogy nem kellene-e a turista egyesületeknek, éppen a különböző társadalmi rétegek közötti nagy nivelláló hatások folytán, fokozottabb gondot fordítani, a hegyjárás szellemének megfelelően, a bajtársi érzés emelésére, s mérlegelni nevezett egyesületi vezetőségeknek azt is, hogy érdemes-e pusztán a taglétszám emelése céljából, olcsó propagandaanyagként, magát a hegyet odavetni a turisztikailag neveletlen tömegnek?

Leszögeztük azonban, hogy bár a hegyjárás már nálunk is hova-tovább mind nagyobb tömegeket mozgat is meg, tömegsport sohasem lehet, mert a hegyek világa nem sporttelep csupán, mely erőfeleslegek levezetésére szolgál, hanem azok számára, akik a hegyek lelkét keresik, a legnagyobb átlalékok helyévé válik...

Utóbb még kiderült, hogy egyik felvételünk erősen mesterkelt, mert a tavaszi kérés meg a nagy kökőrcsin kombinációja nem természetes, mivel a kökőrcsin erősen piros ballonkabátszerű benyomást kelt a kérés környezetében.

Miklós Lajos.

Turára . . .

Rohanó életünk forгатagában nem olvashatunk annyi újságot, folyóiratot, könyvet, hogy teljes tájékozódást nyerhessünk a bennünket érdeklő helyekről és történésekről. Ezért mint előző lapszámunkban már bejelentettük és elkezdtük, olvasóink tájékoztatására, fenti címmel új fejezetet nyitottunk lapunkban. De vállalkozásunk csak akkor lehet teljes és célját elérő, ha tagjaink segítik szerkesztőinket, hasonló tartalmú „szemlék“ beküldésével. Ezzel is támogassák tagjaink Egyesületünk lapját, az *Erdély-t*. Mert csak így lehet mindannyiunké.

Mátyás király szülőháza. A második restaurálás (a jelenlegi) a XVIII. század végéről ismeretes arculata szerint már helyre állította a Mátyás-ház nemes homlokzatát. A reneszánsz toldalékokat leszedték, a későbbi házrész csatlakozást vakolatlanul hagyták, a cifra tetőzetet kicserélték. A belső térben a csúcsíves, eddig befalazott ajtókat kiszabadították. Remélhetjük, most szebb és értékeesebb munkát végeznek a helyreállítók . . .

(*Magyar Építőművészet*, 1943. április.)

Harminc millió éve díszlik a lótuusz Püspökfürdön... Nagyvárad melletti Püspökfürdön viruló fehér lótuuszok eredete már régen foglalkoztatta a tudományos életet. Voltak, akik arra gondoltak, hogy a török világ alatt, Egyiptomból telepítették a váradi melegforrásokba. Mások a madarak ültetésének tulajdonították. Most Ráskay Klára dr., a Magyar Nemzeti Múzeum ősnövény gyűjteményének vezetője világította meg ennek a szép növénynek multját. Szerinte a váradi lótuusz a földtörténeti multból itt maradt emlék, amikor az Alföld éghajlata hasonló volt a mai Egyiptoméhoz. Akkor többfelé tenyészett Hazánk területén. De a hőmérséklet csökkenésével lassan kipusztult, csak a Pece-patak meleg vizében talált menedéket. A váradi hévforrások harmadkort megelőző krétakorszakbeli hegyek lábánál erednek. Budakeszi vidékén pedig harmadkorbeli rétegből került elő megkövesedett lótuuszfajta. A szepesmegyei Gánóc harmadkori mésztufa lerakódásában is találtak megkövesedett lótuuszokat. Így igazoltnak vehetjük a püspökfürdői fehér lótuuszok származását.

(*Bartók Irén, Új Magyarország*, 1943. márc. 25.)

A „*Legnagyobb székel*“, Orbán Balázs pusztuló fürdőjén . . . a Mál zöld fenyővel övezett tetején nyugszik Ugron Gábor, messzenéző díszes kápolnájában. Szemben vele a hegyoldalon egyszerű kopjafás sírban Orbán Balázs pihen . . . Szejké fürdőt 1866-ban vásárolta az Orbán-család. Mint az írás mondja, elhanyagolt állapotban került kezükre. Ma, ugyanaz a helyzet. Csak akkor Orbán Balázs jelentős költséggel rendbehozatta az úszodát, melegfürdőt. Rákócziról, Thökölyről és Bercsényiről elnevezett villákat épített. A hegyi ösvényeket rendbehozatta. Fedett sétányt létesített . . . Orbán Balázs óta ismét csak pusztul minden. „Az egy igaz

Isten segedelmével építette Orbán Balázs 1888 március 24-én“ feliratos díszes kapu már megrokkant./ Az „első magyar falukutató“ otthonát, dolgozószobáit csak életveszedelemmel lehet megközelíteni. A lépcsők korhadtak. A hideg- és melegfürdők bozótban rejtőznek... Csak a virulós virágos sírhalom árul el gondoskodást. De Székelyföld leghívebb fiának féltő szeretettel ápolt Szejkéjének nincs gondozója!...

(Holló Ernő, *Új Magyarság*, 1943. márc. 23.)

B. I.

Régi turanaplókból

A révi turista munkáról... a Zichy-barlangban, 120 m. hosszúságban új barlangrészt tártunk fel és az összes barlangi építményeket, hidakat, lépcsőket, karfákat átjavítottuk. Ugyane területen új kilátó pontokat koszorúba foglalva, mintegy négy km. hosszú új turista-utat is készítettünk. Örömmel jelentjük azt is, hogy a Zichy-uradalomnak felügyelője, Cser Győző tagtársunk fáradságával a Zichy-barlangnak a tífzafalusi Öregbarlanggal való összeköttetését sikerült kétségtelenül megállapítani. Ha volna módunk hozzá 4—5 hónapi erős munkával a gyönyörű Zichy-barlangot Hazánk legnagyobb barlangjává fejleszthetnők...

Erdély, 1913. XXII. évf. 2. sz.

* * *

Az első magyar fényképező turista. Irta Gaál István dr. ... Barkóczi Rosti Pálról szól a gondos tanulmány. Rövidre szabott élettörténet... Ő is, mint annyi más, 48-as honvéd a szabadságharc leverése után, külföldre menekült. Kikerült az Ujvilágba is. Útleírásban számolt be a látotokról. Számunkra különös értéket jelent írásának az a része, amelyben a mexikói Popocatapétl 5452 m. kráterének megmászásáról és abban időzéséről ad számot. 1857 december 24-én jutott fel vezetőjével a csúcsra. Az éjszakát a töbörben töltötték. Idézzük Rosti szavait élményéről: „...Soha éj oly hosszúnak nem rémlett... a mély csendet csak olykor-olykor szakította félbe a leomló s a töbör mélyébe zuhanó szikladarabok robaja, vagy a nagy erővel kitóduló füst zúgása...“ A csúcs legmagasabb részéről kapott kilátást leírhatatlan nagyszerűnek mondja. A lejövetelt fáradságosnak írja, de „jó hasznát vette hosszú turistabotjának“. Fényképező tevékenységéről, Rosti unokaöccse, Eötvös Loránd báró adott felvilágosítást cikkírónknak. Idézzük leveléből: „Nagybátyám, Rosti Pál, mexikói felvételei 1856 és 1859 között a régi collodium eljárással készült eredeti felvételek 33 x 40 cm. ... Az Expozició ideje akkor még félóráig is eltartott. Jóformán ő volt az első, aki kedvtelésből, tehát mint amatőr végezte ezt az akkoriban fáradságos műveletet.“

Igy Rosti Pálról elmondhatjuk, hogy ő volt az első fényképező magyar turista.

Erdély, 1913. XII. évf. 6. sz.

B. I.

SZÖVETSÉGI HIREK

MaTuOSz május 4-iki tanácsülésén Zsembery Gyula dr. elnök bejelentette, hogy az MKE május hó 7-én tartja 70. évi rendes közgyűlését; ugyanaz nap elkezdődnek a szövetségi magashegymászó tanfolyam előadásai; a Szövetség 30 éves fennállásának ünnepi közgyűlését május 18-án tartják meg; az MKE május 29—30-án, a BSE túrista szakosztálya pedig 30-án rendezi házi terepgyakorlatát. Polgárdy Géza főtíkárr bejelentette, hogy a május 15—16-án rendezendő szövetségi terepgyakorlatra 27 csapat nevezett be. A Mátyás-túrák számának szaporítására érkezett kívánságokat a Tanács nem vette figyelembe. A Tanács a Mátyás-túrákon oktatást szeretne látni azokon, úgy a történelmi, mint a turista szempontok szemelőtt tartásával. Előadó a Mátyás-túra jelentések mielőbbi beküldését, a Mátyás királyról történt megemlékezések helyének a jelentésekben való feltüntetését kéri. — Kessler Hubert dr. bejelentette, hogy az aggteleki túrista szállókban az élelem, ellátás körül nehézségek mutatkoznak, hálóhelyet azonban lehet kapni. — Hernádi János szövetségi ellenőr bejelentette, hogy a máramarosszigeti szalaváni kilátó-menedékház hamarosan üzembe lesz helyezve. Kéri az elmaradt egyesületi jelentések mielőbbi beküldését. — Az ezévi Szent Bernát-ünnepséget, a madarak és fák emlékünnepét május 2-án tartották meg a Zsiroshegyi menedékháznál, közel 400 részvévővel. Ugyanekkor 10 diófacsemetét is elültettek, a pilisi, börzsönyi, mátrai erdőkben pedig elhelyeztek 15 fészekodut. — Babós Imre, Munkater. és Útj. előadó javaslatára Tanács hozzájárult az országos kék jelzésnek a budai hegyeken át a Széll Kálmán-térre bevezetéséhez. — Tanács pályadíjat tűzött ki a terepgyakorlat és a vezetőképzés kérdésével foglalkozó tanulmányok jutalmazására. Beküldési határidő október 1. — Az MTE—MKE közös bizottság által kidolgozott menedékház tervet Tanács a tagegyesületek figyelmébe ajánlja. — Polgárdy Géza a vezetőképző könyvtár keretében megjelent turista-irodalom történetével kapcsolatos bírálatokat visszautasítja. Pótlapok mellékeléséhez nem járul hozzá. Felhívja a leértékelőket, hasonló terjedelmű újabb és munkájától független, jobb irodalomtörténelem kiadására. Tanács napirendre tér az ügy felett és lezártnak tekinti a vitát. — Elnök kéri az egyesületi évi jelentések, menedékház-adat ívek sürgős beküldését és változások állandó jelentését. — Az Oltárkő megmászójának jutalmazására készített emléklapot a tanács elfogadja.

B. I.

A MaTuOSz május 18-án tartott 30 éves fennállásának jubileumi közgyűlésén a gyengélkedő Zsembery Gyula dr. helyet, Karafiáth Jenő dr. társelnök elnökölt. Elnöki megnyitójában a magyar turistaság múlt-

járól, nemzeti gondolatokkal átítatott működéséről, a testnevelés érdekében kifejtett kezdeményező, sokszor irányt mutató tevékenységéről; a magyar vidék idegenforgalmának elősegítésére és megismerésére hozott áldozatos, csendben végzett munkájáról emlékezett meg. A díszközgyűlés táviratilag köszöntötte Magyarország kormányzóját. — A közgyűlés keretében átadták az OSK által „a magyar természetjárás fejlesztése érdekében végzett lelkes munkásság” elismerésére adományozott okleveleket és érmeket. Első osztályú ezüst sportérmet kaptak: Balogh Ernő dr. EKE, Papp Dénes MTE, Rubányi Vilmos MKE és Papp Kálmán VTE; másodosztályú bronzot kaptak: Babós Imre EKE, Faragó Ferenc BBTE és Polgárdy Géza BBTE szövetségi vezető turisták. Zsembery Gyula dr.-nak, aki már régebben megkapta a legmagasabb sportkitüntetések, — a Szövetség külön emlékveretet adott. Elnök ezután átadta két személynek a Szövetség ezüstjelméretét, a Szövetségben több mint tíz éven át végzett munka elismerését. Majd kiosztotta a Szövetség emlékveretét, a magyar turistaság életében jelentős munkát végző turisták között. — Elnök kérésére — a mai komoly időkre való tekintettel — a társszövetségek kiküldöttjei elállottak a szótól. Majd köszönettel átvette a Szövetség megtisztelésére hozott emlékvereteket, szobrokat, zászlókat, jelméretet. — Elnöki zárzó előtt Beke Lajos, az EKE alelnöke mondott köszönetet az erdélyi turistáknak adott kitüntetésekért. Ezután Stier József titkár felolvasta a főtítkári beszámolót, vetített képek kíséretében. B. I.

EKE tagok szövetségi emlékverete. A MaTuOSz jubileumi közgyűlése alkalmával tagjaink szép számmal kapták meg a turisták számára nagy elismerést jelentő: szövetségi emlékveretet. Ez a kitüntetés jutalmazása a multban végzett turista munkának. Elismerése a jelenben átlagon felül vállalt feladatoknak. És biztatás az elkövetkező, elvégzésre váró egyesületi turista munkának. Mert ezek a munkák adják az alapját az egyéni érdekek felett álló, de az egyedek szellemi- és kétsége munkájával felépített, országos, nagy magyar turista életnek. Szövetségi turista kitüntetésben részesültek: Balogh Ernő dr., Szolnoky Gyula, Beke Lajos, Borbáth Samu dr., Jancsika Albert, Alexy Béla, Matejovics Antal, Tulogdy János dr., Vámszer Géza a Központ; Knizsek Károly a dési, Tréger Lajos a nagybányai, Máthé János és Both Károly a marosvásárhelyi, Székely Géza a csíkszeredai és Dobay Béla dr. a sepsiszentgyörgyi Osztályok részéről. Ezek a kitüntetések a magyar turista társadalom várakozását is jelentik a további, nagy feladatok megoldására elhivatott Erdélyi Kárpát Egyesület irányában. A jelméretet személyek kapták. De szolgáljon ez elismerésül a többi, névtelenül és csendben dolgozó erdélyi magyar turistának is. B. I.

MaTuOSz II. terepgyakorlatát a Cserhát és Börzsöny hegyein átvezető: Magyarkút—Királyrét—Kóspallag—Törökmező—Nagymaros útvonalon május 15—16-án rendezte. Megjelent azon Zsembery Gyula dr. elnök és a Honvédtérképészet képviselőjében egy alezredes és egy százados, több Levente-csoport vezetője, az új irányú turista munka megismerésére. A magyarkúti forrásnál indulás előtt Babós Imre alelnök üdvözölte a megjelenteket és megemlékezett vitéz Bély Alajos altábornagy, országos sportvezető kezdeményezte Mátyás-sportév keretében rendezett túrák jelentőségéről.

Az alkonyatkor induló első csoportot 9 percnként követte, sorsolása szerint a többi 25 hármas csapat. A túra végleges útvonalát az ellenőrző állomásokon kapták meg a résztvevők. Források, magaslati pontok, erdei útkeresztezédek megtalálása; térkép hiányosságok megjelölése; turista tárgyú kérdések (útjelzésekről, térképelekről, stb.) megoldása; térkép-vázlatok készítése; a rendezőség által előírt, de a versenyzők által ismeretlen menetidő megtartása (átlagos meneteléssel) szolgálta a pontozás alapját. A versenyzők és az ellenőrök között a legfiatalabb levente korosztálytól kezdve akadt 75 éves turista is. Az éjjeli és nappali terepnek végigjárása, 4—5 óras közbenső alvás nélküli gyaloglással, a legjobb bizonyítéka az egészséges, testet és lelket megtartó turista életnek.

A terepgyakorlatnak kedvezett az időjárás is. Éjjel gyönyörű, enyhe, holdvilágos idő, nappal pedig napsütés feledtette az útvonal nehezebb szakaszait és a feladatok megoldásából származó ponthátrány gondokat.

B. I.

A Sebeskőrös fenséges sziklaszorosában van a

ZICHY-cseppkőbarlangi üdülőtelep

Az Erdélyi Kárpát Egyesület szállója a Zichy-barlang vasúti megállótól 5 percnyi távolságban van (csak személyvonat áll meg!). Olcsó panzió-rendszer. EKE-tagok 10.50 P, Szövetségi tagok 11.50 P, nem tagok 12.50 pengőért teljes panziót kapnak. Már nyolc napi otttartózkodásnál is árkedvezményben részesül. EKE tagok nagyobb kedvezményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítást ad az Erdélyi Kárpát Egyesület, Kolozsvár, Jókai-utca 2. sz. és DANIELISZ ENDRE Rév. Zichy-barlang, Bihar megye.

HIREK

Az E. K. E. dési „Széples“-osztálya 1943. június 24—26-iki Mátyás Király túrájának terve: 24-én érkezés Kolozsvárról személyvonattal reggel 7.20-kor. Rettegre indulás Désről 8 órakor személyvonattal, érkezés 8.35-kor Itt lovasszekér várs innen indulás azonnal tovább Négerfalva—Emberfő—Felsőszöcs—Tökés felé. Tökésre érkezés kb. d. u. 6-kor. Tökésről indulás kb. 7 órakor, érkezés a széplei menházhoz kb. 9.30-kor. Hálás itt. 25-én reggel 6 órakor indulás, Széples-csúcsra érkezés kb. 11-kor. Innen a Brán alatt Rónkmezőn át Bánffytelep. Ide érkezés kb. délután 7-kor. Hálás. — 26-án, gyalog Bánffytelep-Telcs. Telcsről a Budapest felé utazók reggel 4.10-kor indulnak s Désen 11.30-kor nyernek csatlakozást a gyorsvonathoz. Akik az óradnai osztály Horthy-csúcsra vezető túrájához kívánnak csatlakozni, d. u. 14.50-kor indulnak Telcsről és Szálván, ahová 15.30-kor érkeznek, csatlakoznak 18 órakor az Óradnára menő vonathoz, hová 20.22-kor érkeznek. 27-én pedig folytatják az utat az óradnai túraterv szerint. Jelentkezés az EKE „Széples Osztálya“ Knizsek Károly Dés, Villamosművek címen.

Az EKE alapszabályait a M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium és az Országos Sport Központ 256.949/1943. VKM—OSK. szám alatt jóváhagyta.

Közvetlen MÁVAUT-járat indul Szászrégen és Szováta között. A MÁVAUT igazgatósága elhatározta, hogy a Budapestről reggel 7 órakor induló gyorsvonathoz Szászrégentől Szovátaig közlekedő közvetlen társasgépkocsi-járatot állít be. Az új vonalon június elsején indult meg a forgalom.

A tűz ismét nagy veszteségeket okozott a magyar természetjárásnak. Az EKE bükkerdei Merza menedékházának leégése után most az ország egyik legszebb helyén, a Szádelő völgyben épült és MKE kezelésében lévő menedékház leégéséről kaptunk hírt. A ház május 14-én kemény tűz következtében égett le. A kivonult tűzoltóság csak a régi épületet tudta megmenteni. Az új épület teljes berendezése és felszerelése a tűz martaléka lett.

Zilahi osztályunk Nádastói menedékháza építése folyamatban van. Június hó 6-án a központi elnökség megtekintette a menedékház építési munkálatait. A központ részéről dr. Balogh Ernő elnök, Alexy Béla al-elnök egy hivatalos túra keretében megtekintették az építkezést és fontos megbeszéléseket folytattak dr. Gazda Endre vármegyei alispánnal, valamint a város tevékeny polgármesterével. A megbeszélés kapcsán meggyőződést szereztek arról a nagy megértésről, melyet úgy a megye, mint a város a menedékház felépítésével kapcsolatban tanúsít. A menedékház építését Seress Miklós erdőfőmérnök, az EKE zilahi osztályának igen tevékeny és fáradtságot nem ismerő vezetője intézi és minden remény meg van arra, hogy a ház még ebben az évben rendelkezésére állhat turistáinknak.

A maroszéki osztály hirei. Az osztály megalakította kerékpáros szakosztályát, vezetője Sente Béla tagtársunk. — Az osztály a következő útjelzéseket fejezte be: **Nyáradselye**—**Bökecstető** kék vízszintes és **Nyárádköszvényes - Bökecstető - Szováta** piros vízszintes jelzést. A Csáky-csúcs alatti menedékház felépítése a már egyszer az EKE-nek adományozott terület felett folyó vita miatt halasztódik. Remény van rá, hogy rövidesen tisztázódik a kérdés és hozzá lehet kezdeni a menedékház építéséhez. A maroszéki osztály azon terve, hogy a Somostetőn levő városi vendéglőt turista- és si-menedékházzá alakítsa át, a város által támasztott akadályok miatt nem valósítható meg. Az osztály a következő védkunyhók építését vette tervebe: a Kisbesztercén. Teleki-csúcson és a Jezer-tó körül. A parajdi közbirtokossággal tárgyalásokat folytatnak a Bucsin-tetőn építendő menedékház ügyében. A leégett cserepeskői vadászház helyére építendő menedékház terve is foglalkoztatja az alosztályt és a vármegye segítségével igyekeznek megvalósítani tervüket. Szováta és környékének útjelzései is folyamatban vannak. A maroszéki osztály vezetősége ezuton is értesíti az osztály tagjait, hogy hirdetéseit Csizsár Árpád és a „Székely Szóttés“ üzletek kirakataiban állandóan kísérjék figyelemmel.

Az EKE központ májusi turái. A központi turista szakosztály az elmúlt hóban a következő kirándulásokat rendezte: május 2-án désaknai sóbánya és Dés környéke, 9-én Bonchida, 16-án a Cérnaforrás, 23-án a Nagymás-i Dezsővár és 30-án a Jád völgyét keresték fel természetjáróink.

Megalakult az EKE felsőbányai osztálya. Május hó 16-án tartotta az EKE felsőbányai osztálya alakuló közgyűlését, melyen a központ képviselőjében dr. Balogh Ernő elnök, Szolnok Gyula ügyv. alelnök,

Perczel Attila főtitkár és dr. Vásárhelyi László jelentek meg. A lelkes hangulatban lefolyt közgyűlés alkalmával dr. Balogh Ernő tartott vetítettképes előadást a nagyszámban megjelent közönség előtt. Az alakuló közgyűlés a következő tisztikart választotta: **Díszelnök: Juhász Mihály**, elnök **dr. Görög József**, ügyv. alelnök: **Haranth Dezső**, alelnökök: **Wodach Félix**, **Donáth Aladár**, **Mihályesik György**, titkár: **Dimand Lajos**, jegyző: **Kalmár Lajos**, pénztáros: **Szigyártó Lajos**, ellenőr: **Sipos-Győri József**, propaganda előadó: **Spáczay Árpád**, szer-táros: **Toma Sándor**, gazda: **Papp László**. A választmány tagjai a következők lettek: Boór Béla, Dravetzky Károly, Filip László, Fritsch József, Gerencsér László, Kertész Pál, Köhler János dr., Kreznerich István, dr. Kemény Pál, Majdkay Tivadar, Puskás Ferenc, Szennay István. Póttagok: dr. Nagy László, dr. Vári Gyula, Várhelyi Albert, Ürmössy Zoltán. Számvizsgálók: Balázsfalvi Nándor, Majeresák István, Habina István. Örömmel üdvözljük új osztályunkat és Isten áldását kérjük úttörő munkájukra.

A NYARALÓK ÉLELMISZER-ELLÁTÁSA. Annak, aki június 1. és szeptember 30. között állandó lakóhelyéről nyaralás, gyógyulás, vagy üdülés céljából három napot meghaladó időre máshová utazik, élelmiszerjegyeit nem kell visszaszolgáltatnia, hanem azokat a nyaralóhelyre magával kell vinnie. Az élelmiszerjegyek — az alább ismertetett szabályok szerint — a nyaralóhelyen is beválthatók. A nyaralónak állandó lakóhelyén „Közellátási igazolványt“ kell kérnie és ezt a nyaralóhelyre magával kell vinni. A nyaralóhelyen a közellátási igazolványra rávezetik a megérkezés napját, a nyaralás befejezésekor pedig az eltávozás napját és az élelmiszerjegyek fejlécét, valamint a nyaralás időtartamára szóló szelvényeit felülbélyegzik. Az így felülbélyegzett élelmiszerjegye-

ket a nyaralóhelyen is be lehet váltani. A felülbélyegzett élelmiszerjegyekre az a fejadag jár, ami a nyaralóhelyen általában érvényes. A nyaralás befejezésekor, elutazás előtt az illetékes jegyfiókban újból jelentkezni kell, amikor is a közelítási igazolványra rávezetik az eltávozás napját és a kiadott zsirheti-jegy, vagy tejheti-jegy fel nem használt szelvényeit bevonják. Aki vidékről az ország más vidékére utazik nyaralni, közellátási igazolványt kell kérnie, az élelmiszerjegyeket magával kell vinni és a nyaralás helyén felülbélyegeztetni. Cukorjegy helyett a 6 hétre egyszerre kiváltott cukrot viheti magával. A lakóhelyén kiadott váltójegyek a nyaralóhelyen is érvényesek s azokat felülbélyegeztetni sem kell. A kenyérváltójegyre üzletekben és pékeknél is vásárolhat kenyeret, a finomlisztváltójegy és a zsirváltójegy azonban csak vendéglőkben érvényes. Az önellátókra egyéb szabályok érvényesek.

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal kolozsvári kirendeltsége fényképpályázata. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal kolozsvári kirendeltsége **Kalotaszegi és székely faragott kapuk** címmel országos fényképpályázatot hirdet. A fényképpályázat célja a magyar közvélemény figyelmének felhívása Kalotaszeg és a Székelyföld faragott kapuinak szépségére. Célja továbbá fényképanyag gyűjtése e vidékek idegenforgalmi propagandájához.

A fényképpályázat feltételei a következők:

1. A pályázaton minden magyar állampolgár részt vehet.

2. A pályázatra 18x24 cm-es, felragasztatlan, tükörfényes, fekete-fehér képek küldendők be.

3. A pályázat jelíges. Minden kép hátára felírandó a kép címe, a felvétel helye és a fényképező jelígeje. A képhez mellékelendő a pályázó nevét és pontos címét tartalmazó, jelígejével ellátott, lezárt boríték.

4. A pályázat határideje 1943 évi szeptember 15.

5. A fényképek gondosan csomagolva, ajánlott nyomtatványként vagy bérmentesített csomagban az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal kolozsvári kirendeltsége címére (Kolozsvár, Mátyás királytér 10. I. em.) küldendők.

6. A pályázó fényképeket az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal vezetője vagy helyettese, a Hivatal kolozsvári kirendeltsége vezetője, valamint a Hivatal fényképzési előadója, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács és az EMAOSZS egy-egy kiküldött tagjából álló bizottság bírálja el.

7. A fényképpályázat díjai: I. díj 150.— P., II. díj 100.— P., III. díj 70.— P., 2 drb. IV. díj à 50.— P. és 4 drb. V. díj à 30.— Pengő.

8. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal a beküldött fényképek bármelyikét díjazás nélkül is darabonként 10.— Pengőért megvásárolhatja.

9. A díjazott fényképek, ezek negatívja, valamint szerzői joga az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal tulajdonába megy át.

10. A nem díjazott és meg nem vásárolt képeket a kirendeltség a pályázóknak díjmentesen visszaküldi.

Kirándulások

Figyelem! Dési Osztályunk június 24—27. tervezett 71. sz. Mátyás-túrát június 24—26. napokon rendez, az eredeti útvonalon. Többek kívánságának óhajtanak ezzel eleget tenni a désiek. Így a 71-es széplesi és 72. sz. Horthy-csúcsi Mátyás-túrák összekapcsolhatók. A résztvevők-től előzetes jelentkezést kér mindkét Osztályunk!

Szeptember 8.: Kv. Jósika-kilátó—Elővölgy—Tekintő—Kajántópatak. T.: Kolozsvár, EKE Központ, 8 ó. 1 napos. Gy.: 4½ ó. V.: Ürmösi Jenő, EKE Központ. Szövetségi 114. sz. Mátyás-túra.

Szeptember 12.: Kv. Törökvágás—Kardosfalva—Szentiványi-forrás—Hétölésfa—Kóród—Lomb—Csillaghegy. T.: EKE Központ 7 ó. 1 napos. Gy.: 12 ó. V.: Pakó Béla EKE Központ.

Szeptember 19.: Sztána—Kispetri—Nagyalmási Dezsővár. T.: Kv. vá. 7 ó. 1 napos. Gy.: 5 ó. V.: Jósa Ferenc EKE Központ.

Szeptember 26.: Kv. Hója—Bácsi-gerinc—Szucsági forrás—Bognárvölgy—Dónát-út. T.: EKE Központ 7 ó. 1 napos. Gy.: 4 ó. V.: Koválszky Károly EKE Központ.

Október 3.: Kv. Lomb—Lőrinc-hegy—Csillaghegy—Brétfű. T.: EKE Központ 8 ó. 1 napos. V.: Páll Károly EKE Központ.

Október 6.: Aradi vértanúk ünnepe!

Október 10.: Kv. Görbegerinc—Leányvár—Monostor. T.: EKE Központ 8 ó. 1 napos. Gy.: 6 ó. V.: Olajos Irma EKE Központ.

Október 16—17.: Rév—Zichy-barlang—Sebeskörös völgye—Vársonkolyos. T.: Rév v. m. du. H.: Révi EKE mh.. 1½ napos. Gy.: 1½+4 ó. V.: Kulcsár András révi EKE osztály. Kolozsvári résztvevők részére T.: Kv. vá. 17-én 7 ó. Szövetségi 127. sz. Mátyás-túra.

Október 17.: Kv. Mező-utca—Páter-út—Szent János-kút—Plecskápatak völgye. T.: EKE Központ 8 ó. 1 napos. Gy.: 5 ó. V.: Székely József EKE Központ.

Október 24.: Kv. Csillaghegy—Lomb—Pappfalva—Szentiványi-forrás. T.: EKE Központ 8 ó. 1 napos. Gy.: 8 ó. V.: Pakó Béla EKE Központ.

Október 31.: Kv. Hajtásvölgy—Szent Pál-tető—Bácsi-tork—Hója. T.: EKE Központ 8 ó. 1 napos. Gy.: 8 ó. V.: Molnár Aladár EKE Központ

November 1.: Kegyeleti túra! Házsongári temetőben turista halottaink sírjának felkeresése. T.: EKE Központ 10 ó. ½ napos. Gy.: 3 ó. V.: Dávid Béla EKE Központ.

November 7.: Kv. Szent János-kút—(Bükki erdő)—Merza Gyula menedékház—Tordai-út. T.: EKE Központ 9 ó. 1 napos. Gy.: 4½ ó. V.: Szolnoky Gyula EKE Központ. Szövetségi Mátyás-túrák befejezése, 134. sz. Mátyás-túra.

Vidéki Osztályaink a Mátyás-túrákra 4 nappal előre jelentkezést kérnek. Értesítés céljából kívánatos a válaszos-levelezőlapos bejelentés!

A MaTuOSz által országos Mátyás-túrának minősített kiránduláson 5, 10, vagy 15 esetben igazoltan résztvevő egyesületi turisták emlékjelvényt kapnak. (Részletek az Erdély márciusi számában.)

A Mátyás-túra jelentés készítőket kérjük a jelentés-lapok részletes kitöltésére. A túra keretében megtartott ünnepi beszéd, megemlékezés szövegét mellékeljük a túrajelentéshez. Úgy a túra-jelentések, mint az elmondott beszédek az Országos Turista Múzeumban lesznek elhelyezve.

Vidéki osztályaink túra tervezetét minden hó 24-ig várja központi turista szakosztályunk. Két hónappal előre kérjük a a tervek összeállítását. Minden osztályunktól havonta 2—3 hivatalos túra bejelentését kérjük.

Rövidítések: Kv.: Kolozsvár. T.: Találkozás helye és ideje. H.: hálás. Gy.: Gyaloglási menetidő. V.: Vezető. vá. vasútállomás. du.: délután. v. m.:

Figyelem! Előre nem látott közlekedési nehézségek miatt elmaradt 49. sz., május 28—30-ra tervezett Mátyás-túrát későbbi időpontban megrendezi dési Osztályunk. Újabb időpontot jövő lapszámunkban közöljük.

SPORT-felszerelési, ruházati

cikkek legnagyobb választékban

CSEGEZY ANTAL

sport-szaküzletében

Kolozsvár, Unió-utca 24. szám.

KÉLETI ÚJSÁG

Feiss, színvonalas, megbízható!

POMPÁS SZÖVEGKÖZTI KÉPEK